

הלקח הנשגב מהצלת נח בתיבה שבת קודש היא בבחינת תיבת נח המצילנו מלטבוע במי המבול בימות החול

תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא להיפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות".

מבאר ה"שפת אמת" כי מה שאמרו: "והלא במאמר אחד יכול להיבראות", הכוונה בזה על שבת קודש שהיא בבחינת "אחד", כמאמר הזוהר הקדוש (פרשת תרומה קלה): "רזא דשבת איהי שבת דאתאחדת ברזא דאחד". לפי זה הוא מבאר כי בדור המבול גרמו הרשעים לאבד את העולם על ידי שפגמו בעשרה מאמרות, אבל נח בזכות ששמר שבת קיים את העולם "במאמר אחד" שהוא השבת.

וכן מבואר בספר "בארית המים" בשם הרה"ק רבי צבי הירש מרימנאב זי"ע: "אלה תולדות נח איש צדיק תמים וגו'. פתח הרב הקדוש ואמר: רש"י הקדוש כתב בזה תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים, אם כן הפירוש הוא, אלה תולדות נח, היינו זה הוא המעשים טובים של נח – נח לשון מנוחה, ששמר השבת בשבילנו, כי הוא כללות של כל ישראל, כמו שכתוב בדורותיו היינו עם הדורות, וכן כל צדיק וצדיק עובד לה' על כל הנכללין בו".

נח חידש את החיות של הבריאה בזכות שבת קודש

והנה כאשר חיפשתי מצאתי מקור ברור לכך, כי נח איש צדיק תמים היה בין הצדיקים הראשונים ששמרו שבת לפני שניתנה, בדברות קדשו הידועים של ה"אור החיים" (בראשית ב-ג), כי הקב"ה ברא את העולם רק לששה ימים, כמו שכתוב (שמות כ-יא): "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" – "ששת" ימים ולא "בששת" ימים. אלא שבכל שבת על ידי שמירת שבת אנו מחדשים הבריאה לששת ימי המעשה הבאים אחרי השבת, וכך חוזר חלילה כל ימות העולם משבת לשבת.

לפי זה מגלה לנו ה"אור החיים", כי מיום בריאת העולם לא עברה אפילו שבת אחת שלא נשמרה לפחות מצדיק יסוד עולם אחד בעולם, כי אילו לא היו שומרים שבת אחת לא היה העולם יכול להתחדש שוב:

הקדושים, כי נח מצא חן בעיני ה' בזכות ששמר את השבת, כמו שנרחיב על כך בעזרת השי"ת.

נח מצא חן בעיני ה' בזכות מצות שמירת שבת

פתח דברינו יאיר במה שדרשו בזה הקדוש את השם "נח", על המצוה של שמירת שבת קודש שהאדם נח בו מכל מלאכתו, כמבואר ברעיא מהימנא (פרשת פנחס רנו): "נח לקבל יום השבת". פירוש, נח הוא כנגד יום השבת, וכן הוא בתיקוני זוהר (תיקון כא נד): "נח דא שבת". ועוד שם (תיקון ע' קלח): "עד דאתא נח דאיהו שבת".

והנה הן אמת שיש לומר כי הזוהר דרש כן רק בדרך רמז, אולם מדברי רבותינו הקדושים זי"ע למדנו, כי לא בחנם דרשו כן על השם של נח, אלא כדי ללמדנו שזכה להינצל מן המבול בזכות שקיים מצות שבת, שעל כך רומז שמו "נח" שהוא לשון מנוחה בשבת, ונפתח בדברות קדשו של ה"שפת אמת" (פרשתנו שנת תרל"ח):

"איתא בזהוהר הקדוש כי נח הוא בחינת השבת, כי בו שבת, שהוא שורש הבריאה שמתייחדין בשבת קודש להתדבק בשורש האחדות, רמז לדבר שדרשו חז"ל (סנהדרין נח): בן נח ששבת חייב [מיתה] דכתיב (בראשית ח-ב) [יום ולילה] לא ישבותו כו', מכלל שהצלת נח בתיבה היתה בחינת שבת כמוכון".

נמצינו למדים מדבריו הקדושים כי נח ניצל בתיבה בזכות ששמר שבת, כי הן אמת ששינוי בגמרא (סם): "בן נח ששבת חייב מיתה", אולם הלא שם מבואר הטעם משום שנאמר: "ויום ולילה לא ישבותו", ודבר זה לא נאמר רק אחרי המבול. הנה כי כן נח לפני המבול, בודאי שהיה רשאי לקיים מצות שמירת שבת, ולפי המבואר זכה נח בזכות מצות שבת להינצל מן המבול ולהציל עמו את כל העולם מכליה. [ונראה כי גם אחרי המבול שמר את השבת, כי התגייר וקיבל עליו עול תורה ומצוות, ולא חל עליו האיסור שיש על בן נח לשבות].

רעיון נשגב זה חוזר ונשנה בדברי ה"שפת אמת" (שנת תר"מ), ומרחיב לבאר (שנת תרנ"ג) על פי המשנה (אבות פ"ה מ"א): "בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה

בפרשתנו פרשת נח (בראשית ו-ט): "אלה תולדות נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח". ידוע מה שדקדקו המפרשים על כפל הלשון "נח נח", שהרי היה מספיק לומר: "אלה תולדות נח איש צדיק תמים" וגו'. עוד ראוי לבאר מה שכתב "בעל הטורים" רמז בפסוק זה: "את האלקים התהלך נח סופי תיבות חכם". וצריך להבין כוונת הרמז לתאר את נח איש צדיק תמים בתואר חכם.

נקדים לבאר מאמר פלא בגמרא (סנהדרין קח): "תנא דבי רבי ישמעאל, אף על נח נחתך גזר דין, אלא שמצא חן בעיני ה', שנאמר (בראשית ו-י) ניחמתי כי עשיתים, ונח מצא חן בעיני ה'". וכבר תמיהו על כך המפרשים, מאחר שהכתוב עצמו מעיד: "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", מדוע נחתך גם עליו גזר דין. זאת ועוד, כי אם גם על נח נחתך גזר דין מפאת איזה גפם שהיה בו, איך מצא חן בעיני ה' להצילו מגזר הדין, הלא מקרא מלא דיבר הכתוב (דברים י-י): "אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד".

והנה מצינו ישוב על שתי השאלות בדברי ה"אור החיים" הקדוש (סוף פרשת בראשית), כי הן אמת שנח היה צדיק תמים, אולם צדקתו לא הספיקה לבטל מה שהתחרט הקב"ה כביכול על אשר ברא את האדם וביקש להחריב את כל העולם. אך עם כל זאת זכה נח לקיים כמה מצוות, שיש להן סגולה מיוחדת למצוא חן בעיני ה', ועל ידי זה מצא חן בעיני ה' שלא יחריב את כל העולם, והציל את נח ובני ביתו לבנות מהם עולם חדש, ובלשון קדשו: "כי הגם שהיה צדיק לא תצילנו צדקתו, אלא בחינת החן שהשיג מאמצעות בחינת המצוות. כי יש לך לדעת, כי יש מצוות שתועלתם היא להמשיך חן על האדם, או בבחינת ג' או ד' מצוות ידועות".

והנה הן אמת שה"אור החיים" הקדוש לא גילה לנו מה הן המצוות הללו, שיש בהן סגולה מיוחדת למצוא חן בעיני ה', אולם הלא ידוע מה שדרשו בתלמוד ירושלמי (ר"ה יז), מקרא שכתוב בשבחה של "אשת חיל" היא התורה הקדושה (משלי לא-ד): "היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה - דברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר". ואמנם כן אחרי העמל והיגיעה זכינו לברר מתוך סופרים וספרים

ביאור דברי בעל הטורים: "את האלקים התהלך נח סופי תיבות חכ"ם". מהי החכמה שהצילנו מן המבול

ביאור הגמרא: "אף על נח נחתך גזר דין, אלא שמצא חן בעיני ה'". כיצד מצא חן אם לא היה ראוי

אור החיים: "כי יש מצוות שתועלתם היא להמשיך חן על האדם, או בבחינת ג' או ד' מצוות ידועות"

חידוש נשגב מדברי ה"שפת אמת", נח מצא חן בעיני ה' בזכות יום השבת שנברא באות ת' ובמדת חן

"ולך לדעת כי מיום ברוא אלקים אדם, לא חסר העולם דבר המעמיד צדיק יסוד עולם שהוא שומר שבת, כי אדם שומר שבת היה ע"ה, ואחריו קם שת בנו, כי הוא היה צדיק גמור, ואחריו כמה צדיקים, וכשה נופל כבר בא השמש שומר שבת, מתושלח וכו', נח, שם, אברהם וכו', ומשם לא פסקה שמירת שבת מישראל, ואפילו במצרים היו שומרי שבתות כמאמרם ז"ל".

הרי לנו דברים ברורים בדברי ה"אור החיים", כי נח היה בין הצדיקים שכבר שמרו שבת עוד לפני מתן תורה, וקיימו בכך את העולם שיתחדש בכל שבת לעוד ששה ימים. ולפי המבואר הרי זה מתאים להפליא עם הרעיון של ה"שפת אמת", כי בדור המבול איבדו הרשעים במעשיהם הרעים את עשרה המאמרות שנברא בהם העולם, אלא שנח זכה להציל את העולם "במאמר אחד" שהוא שבת, והיינו כי על ידי ששמר שבת המשיך מן השבת חיות לששת ימות החול, וכך בכל שבת חידש את הבריאה לעוד ששה ימים.

"המליך אות ת' בחן... וצר בהם יום שבת בשנה"

בדרך זו במסילה נעלה להביא הוכחה ברורה, כי נח מצא חן בעיני ה' בזכות שמירת שבת, ממשינתו הטהורה של ה"שפת אמת" בפרשת וישלח (שנת תרמ"ו), שמבאר שם כי העולם מוצא חן בעיני ה' בזכות שבת קודש, והנה הדברים בלשון קדשו:

"בספר יצירה (פ"ד מ"א על פי נוסח האר"ז והגר"א) המליך ת' בחן, וצר בו צדק בעולם, יום שביעי בשנה, פה בנפש. והיינו שיום השבת מיוחד להיות הנבראים מעלין חן לפניו יתברך, וזה קיום כל העולם, כדכתיב (בראשית א-לא) וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, כתב שם במדרש (ב"ר ט-ד), אמר הקב"ה, עולמי הלואי שתהיה מעלה חן לפני כל הימים כשעה זו".

נרחיב בביאור דבריו הקדושים על פי המבואר בספר יצירה (פרק ד), שהקב"ה ברא את ז' ימי השבוע בז' אותיות בג"ד כפר"ת, נמצא לפי זה כי יום השבת שהוא יום השביעי נברא באות ת'. ולפי זה מבואר (שם משנה יא): **"המליך אות ת' בחן... וצר בהם צדק בעולם, יום שבת בשנה"**. הרי מבואר כי יום השבת נברא באות ת' וגם במדת "חן". ומבאר ה"שפת אמת" הקשר בין מדת חן לשבת קודש, על פי המבואר במדרש (ב"ר ט-ד) על הפסוק:

"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד - משל למלך שבנה פלטין, ראה אותה וערבה לו, אמר פלטין פלטין הלואי תהא מעלת חן לפני בכל עת, כשם שהעלית חן לפני בשעה זו, כך אמר הקב"ה לעולמו, עולמי עולמי הלואי תהא מעלת חן לפני בכל עת, כשם שהעלית חן לפני בשעה זו".

ומפרש ה"שפת אמת" כוונת המדרש, כי מיד אחרי שסיים הקב"ה לבנות את העולם ביום השישי,

ראה את עולמו בכניסת השבת ששמר אדם הראשון, לכן בזכות קדושת יום השבת מצא העולם חן בעיני הקב"ה, ועל כך אמר: **"עולמי עולמי הלואי תהא מעלת חן לפני בכל עת, כשם שהעלית חן לפני בשעה זו"**. כלומר שישמרו ישראל תמיד את השבת בעולם הזה, ובזכות זה ימצא העולם חן בעיני הקב"ה.

ויש להוסיף תבלין לבאר הטעם שהעולם מצא חן בעיני ה' בזכות השבת, על פי דברי ה"אור החיים" הקדוש הנ"ל, שהקב"ה ברא את העולם רק לששה ימים, ובכל שבת על ידי שישראל שומרים שבת מתקיים העולם לעוד ששה ימים, הנה כי כן יאירו עיינינו להבין הטעם שהעולם מצא חן בעיני ה' בזכות השבת, שהרי בזכות השבת מחדש הקב"ה את עולמו לעוד ששה ימים, ועל כך אומר הקב"ה: **"עולמי עולמי הלואי תהא מעלת חן לפני בכל עת, כשם שהעלית חן לפני בשעה זו"**, שישמרו ישראל תמיד את השבת בעולם הזה, כדי שימצא העולם חן בעיני הקב"ה לחדש את הבריאה לעוד ששה ימים.

מעתה מצינו פתרון ברור לחקירה איך מצא נח חן בעיני ה', כי מאחר שמבואר בדברי ה"אור החיים" כי נח היה בין הצדיקים ששמרו את השבת כדי לקיים את העולם, הרי לנו דברים ברורים שמצא חן בעיני ה' בזכות ששמר את השבת, אשר כפי שלמדנו מדברי ה"שפת אמת" היא סגולה נפלאה שימצא העולם חן בעיני ה' לחדש את בריאתה לעוד ששה ימים, ובזכות זה הצילו הקב"ה מן המבול כדי שיתקיים העולם על ידו ובני ביתו.

צה"ר עם תב"ה בגימטריא שב"ת

והנה כאשר חיפשתי עוד מקורות לרעיון נשגב זה, מצאתי את שאהבה נפשי דברים ברורים בקיצור נמרץ בדברות קדשו של ה"אמרי נועם" (פרשתנו אות ה) על הפסוק (בראשית ו-טז):

"צהר תעשה לתבה. ידוע דנח מרמז על שבת, על דרך הכתוב (שמות כ-יא) וינח [ביום השביעי], וגם כי איתא בספר יצירה (פ"ד מ"א) המליך אות ת' בחן וברא בו שבת, והוא בחינת נח מצא חן, וזהו יש לרמז צהר תעשה לתבה, כי צה"ר עם תב"ה עולה שב"ת".

הרי לנו דברים ברורים כי נח מצא חן בעיני ה' בזכות ששמר שבת קודש, אשר לפי המבואר בספר יצירה נברא יום השבת באות ת' ובמדת "חן", והוסיף רמז על כך כי צה"ר עם תב"ה [כפי שכתובה בתורה חסרה אות י'] בגימטריא שב"ת. והנה לא ביאר שם מהו הקשר בין שבת למדת חן, אך כאשר נצרף לכך דברי ה"שפת אמת" הביאור על כך הוא, כי בזכות שבת מצא העולם חן בעיני הקב"ה לחדשו על ידי נח ובניו.

הנה מה טוב ומה נעים לפרש בזה הפסוק: **"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו"**, וכבר הבאנו מה שדקדקו המפרשים על כפל הלשון "נח נח". אך לפי האמור יש ליישב על פי מה שכתב ב"אהבת שלום" (הדיבור הא'), כי לפי דברי הזהר הקדוש ששם "נח" רומז על שבת קודש שהיא יום מנוחה, "תולדות נח" הן רמז על ששת ימות החול שהם תולדות נח, בהיותם מקבלים חיותם משבת קודש הנקרא נח, כמאמר הזהר הקדוש (פרשת יתרו פח): **"כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין"**.

ונראה לפרש לפי זה סמיכות הכתובים מפרשה הקודמת (בראשית ו-ה): **"וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו"**, כי בהיותם רשעים החריבו את העולם, ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי ניחמתי כי עשיתים".

אולם מוסיף הכתוב: **"ונח מצא חן בעיני ה'"**, על ידי ששמר את יום השבת שנברא בחן, וכתוצאה מכך מצא גם העולם חן בעיני ה' לקיימו ולהחיותו, ומפרש ואומר איך נתקיים העולם בזכותו, **"אלה תולדות נח" - שהמשיך הקב"ה חיות חדשה משבת לששת ימות החול שהם בבחינת "תולדות נח"**, בזכות "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", ששמר שבת, לכן הצילו הקב"ה מן המבול ובנה ממנו עולם חדש.

על פי האמור יומתק להבין הרמז של "בעל הטורים" בפסוק זה: **"את האלקים התהלך נח סופי**

"להשיטו במים". ופירש רש"י: "שמה יפרוש בספינה ותטבע ויטכנך אם אין יודע לשוט". לפי האמור יש לומר כי רמזו בזה שצריך האב ללמד את בנו איך להתמודד עם כל דרכי החיים, שלא יטבע ח"ו במים הזידוניים של הטבע, וממה שנתבאר למדנו כי שבת קודש היא בבחינת תיבת נח, המצילה את האדם מלטבוע במי המבול של ימות החול.

פרטי בניית התיבה הם רמז על שבת קודש

רחש לבי דבר טוב להתבונן בפרטי התיבה שצוה הקב"ה לנח לבנות, איך יש בהם רמז על שבת קודש, כי הנה בציווי שצוה הקב"ה לנח לעשות התיבה כתוב (בראשית ו-י):

"עשה לך תיבת עצי גופר, קנים תעשה את התיבה, וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר. וזה אשר תעשה אותה, שלש מאות אמה אורך התיבה, חמישים אמה רחבה, ושלושים אמה קומתה. צוהר תעשה לתיבה ואל אמה תכלנה מלמעלה, ופתח התיבה בצדה תשים, תחתיים שניים ושלישים תעשה".

נפתח בציווי הראשון: "עשה לך תיבת עצי גופר". ופירש רש"י: "ולמה ממין זה, על שם גופרית שנגזר עליהם להימחות בו". פירוש, כי מטעם זה צוה הקב"ה לעשות תיבה מעצי גופר, לרמז שהתיבה הצילה את נח ואת כל היקום מלהימחות בגופרית. ויש לבאר לפי זה הרמז על שבת קודש על פי מה ששינו בגמרא (שבת ק"ח): "כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצול... מדינה של גיהנם". ויש לומר כי מטעם זה צוה הקב"ה לבנות את התיבה: "תחתיים שניים ושלישים", רמז על שלש סעודות שצריך לעשות בשבת, הנה כי כן זהו שאמר הקב"ה לנח: "עשה לך תיבת עצי גופר", לרמז כי תיבת נח שהיא השבת מצילה את האדם מאש וגופרית של הגיהנם.

"קנים תעשה את התיבה". נראה לפרש הרמז על שבת על פי מה שדרשו במדרש (ב"ר לא-ט) פסוק זה: "מה הקן הזה מטהר את המצורע אף תיבתך מטהרתך". ויש לבאר הקשר בין התיבה לטהרת המצורע על פי המבואר בתיקוני זוהר (הקדמה יב): "עני"ג שבת בהפוכא נג"ע, מאן דאית ליה ולא מקיים ליה, אתהפך ליה לנג"ע צרעת". פירוש, המבטל עני"ג שבת נהפך לו עני"ג לאותיות נג"ע. מזה נשכיל להבין כי המקיים (ישעיה נח-ג): "וקראת לשבת ענג", מהפך נג"ע צרעת לאותיות עני"ג, לכן תיבת נח שהיא רמז על שבת מטהרת את האדם מנגע צרעת.

"וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר". רמז הקב"ה בכך על שמירת שבת שהיא סגולה לכפר על כל מה שחטא "מבית", היינו במחשבת לבו בפנים, "ומחוץ", מה שחטא במעשה שנראה בחוץ, כמאמר הגמרא (שבת ק"ח): "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו

אמרי נועם: "צוהר תעשה לתיבה" - צה"ר עם תב"ה בגימטריא שב"ת, שבזכותה זכה למצוא חן בעיני ה'

אור החיים: נח היה בין הצדיקים ששמרו את השבת ובזכות זה נתחדש העולם בכל שבת לששה ימים

מדרש: "כך אמר הקב"ה לעולמו, עולמי עולמי הלואי תהא מעלת חן לפני בכל עת, כשם שהעלית חן לפני בשעה זו"

שפת אמת: העולם מצא חן בעיני ה' בגמר הבריאה בזכות שבת קודש, וכך בכל שבת מתחדש חן זה

נתן לנו הקב"ה מתנה טובה שבת קודש שצריך לפרוש בה מכל מלאכת העולם הזה ולהתקדש בקדושת השבת, כמו שכתוב (שמות כ-ח): "זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, ויום השביעי שבת לה' אלקיך, לא תעשה כל מלאכה" וגו', ועל ידי זה אנו ממשיכים קדושת השבת על כל ששת ימות החול שלא לטבוע במים הזידוניים של הטבע.

רעיון נשגב זה למדתי מדבריו הקדושים של ה"שפת אמת" בפרשתנו (שנת תרל"ג בדיבור הא'), והנה הדברים בלשון קדשו:

"ושבת קודש כמו תיבת נח, שבימות החול טרוד כל אחד בעסקי עולם הזה, ובשבת קודש יש מקום לבני ישראל לברוח ולהניח כל זה, להסתופף תחת צל כנפי השכינה, והיא פריסת סוכת שלום, כמו שהיה נסתר נח בתיבה, והוא הביטול לשורש החיות, שכל העולם חרב, והיה צריך לקבל חיות חדש משורש החיים, וכן בכל שבת קודש".

ויש לבאר ענין זה ביתר שאת על פי מה שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל (תהלים קכד-א): "לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם, אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו, אזי המים שטפנו נחלה עבר על נפשנו, אזי עבר על נפשנו המים הזידוניים". מבואר מזה כי כל הניסיונות שעוברים עלינו בעולם הזה, הם בבחינת "המים הזידוניים" שאיש ישראל עלול לטבוע בהם, אם אינו יודע לשוט ולהחזיק את ראשו מעל פני המים.

וזהו הטעם שאנו מכנים את הנהגת העולם הזה בתואר "הטבע" שהוא מלשון "טביעה", כמו שכתב רבינו בחיי (הקדמה לפרשת מסעי): "כי לכך נקרא הטבע בשם הזה, כי יטבע האדם ביון מצולתו וירד לבאר שחת אם לא יזהר בו, כמי שבא במצולות ים ולא ידע לשוט וטובע". וכן כתב ב"שם משמאל" (פרשת וירא תרע"ב ד"ה אלוני ממרא): "שמעתי מכ"ק אדמו"ר זצ"ל [רבי הענין] מאלכסנדר, כי הטבע הוא מלשון טובע כמו הטובע בנהר, לולא החבל שהושיט לו הקברניט אין לו חיים".

יומתק לבאר בזה מה ששינו בגמרא (קידושין כט). כי אחד מהדברים שהאב צריך ללמד את בנו הוא:

תיבות חכם", על דרך ששינו בגמרא (תמיד לב): "איזהו חכם הרואה את הנולד". והנה לפי המבואר מצא נח חן בעיני ה' על ידי ששמר שבת, כי היה "חכם הרואה את הנולד", שהשיג בחכמתו כי ששת ימות החול נולדים מן השבת בבחינת "תולדות נח", ולכן צריך לשמור את השבת על מנת לחדש את הבריאה להוליד את ששת ימות החול.

הנה כי כן זהו פירוש הכתוב: "אלה תולדות נח", מה שנולדו ששת ימות החול מן השבת בבחינת "תולדות נח", הוא בזכות "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", ששמר שבת וחדש בכך את בריאת העולם לששת ימות החול, "את האלקים התהלך נח סופי תיבות חכם", כי היה חכם הרואה את הנולד - ששת ימי המעשה הנולדים בעולם רק בזכות שמירת שבת.

שבת קודש היא בבחינת תיבת נח

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו צוהר לתיבה, להציץ עמוק בחדרים הפנימיים של תיבת נח, כי מה שבחר הקב"ה להציל את נח ובני ביתו מלטבוע במי המבול על ידי כניסתם בתוך התיבה, הסיבה לכך היא כי תיבת נח עצמה היא רמז על השבת, כמו שרמז ה"אמרי נועם" צה"ר עם תב"ה בגימטריא שב"ת, אשר כפי המבואר בזכות מצות שמירת שבת הציל נח את כל העולם מכליה, לכן זכה להינצל בתיבת נח שהיא רמז על יום השבת.

והנה ידוע כלל גדול כי כל התורה היא נצחית, ושייכת בכל מקום ובכל זמן לכל אחד מישראל, מזה נשכיל להבין כי שבת קודש היא בבחינת תיבת נח, שכל אחד מישראל הרוצה להינצל שלא לטבוע במי המבול השוטף את העולם בששת ימות החול, העצה על כך היא להיכנס בתיבת נח, שהיא קדושת השבת הצפה מעלה מעלה מעל פני המים הזידוניים של ימות החול, ומשם יזכה להמשיך קדושה לכל ששת ימות החול, כדי שיוכל להתקיים בקדושתו ולא לטבוע במים הזידוניים של ימות החול.

וביאר הענין הוא כי בימות החול כאשר אדם עוסק במלאכת העולם הזה לפרנס את בני ביתו, הרי הוא עלול לשקוע ולטבוע במים הזידוניים של הטבע, לכן

לשמה". ופירש רש"י: "עושיין לשמה מעל שמיים, ושלא לשמה עד לשממים, דמצוה מיהא קא עביד".
 "ופתח התיבה בצדה תשים". רמז הקב"ה בכך שהפתח לכניסת השבת הוא ביום שישי שהוא בצדה של השבת, שצריך להכין בו כל צרכי שבת כמו שכתוב (שמות טז-ה): "והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו". וזהו ששינוי בגמרא (ע"ז ג): "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת". "תחתיים שניים ושלישים תעשה", שיכין מזון לעשות שלש סעודות בשבת.

מה תהא עלי, אמר לה, יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולין לעסוק בכ". הרי מבואר שצריך להאיר את יום השבת באור התורה.
 ועל כך מוסיף הכתוב: "ואל אמה תכלנה מלמעלה", שיעסוק בתורה לשמה בלתי לה' לבדו, שאז תורתו עולה למעלה לפני ה' בלי שום מסך המבדיל, כמבואר בגמרא (פסחים נ:): "רבא רמי, כתיב (תהלים נז-יא) כי גדול עד שמיים חסדך, וכתיב (שם קח-ה) כי גדול מעל שמיים חסדך, הא כיצד, כאן בעושיין לשמה כאן בעושיין שלא

עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו". ושנינו עוד (שם ק"ט): "כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו, וסר עוונך וחסאתך תכופר".
 "צוהר תעשה לתיבה". יש לומר הרמז בזה שצריך לעשות צוהר כדי להאיר את תיבת נח שהיא השבת באור התורה, כמו שהביא ה"טור" (או"ח סימן רצ) בשם המדרש: "אמרה תורה לפני הקב"ה, רבונו של עולם כשינסו ישראל לארץ, זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני

מדות התיבה רמז נפלא על שבת קודש

חשבתי דרכי להעלות על שלחן מלכים לאוהבי תורת הרמז, ביאור הקשר הנפלא בין שבת קודש למדות התיבה: "שלש מאות אמה אורך התיבה, חמישים אמה רחבה, ושלושים אמה קומתה", על פי מה שביאר ה"מגלה עמוקות" (פרשה זו) הרמז במדות התיבה, ונרחיב קצת לבאר דבריו הקדושים על פי הידוע שכל ההשפעות יורדות מלמעלה על ידי היחוד הקדוש של ב' שמות הוי"ה אדנ"י, שהוא השם הקדוש הנכתב הוי"ה ונקרא בשם אדנ"י.

ומקור הדבר ב"שער הכונות" לרבינו האריז"ל (תפלת השחר בכונות פותח את ידך), כי שם הפרנסה יוצא מראשי תיבות הפסוק (תהלים קמא-טז): "פּוֹתַח אֶת יַדְךָ בְּגִימְטְרִיא ב' שמות הוי"ה אדנ"י, אשר בהם משפיע הקב"ה פרנסה לכל חי רצון. וזהו הענין שישראל עונים אמ"ן על כל הברכות, שכן אמ"ן בגימטריא הוי"ה אדנ"י, להמשיך על ידם מלמעלה למטה את השפע היורד על ידי כל הברכות.

לפי זה מבאר ה"מגלה עמוקות" כי כאשר נשלב ב' שמות הוי"ה אדנ"י בדרך הכאה, דהיינו להכפיל את ד' אותיות הוי"ה על ד' אותיות אדנ"י, כי אז יוצאים מהן ש"פ צינורות השפע. הא כיצד, י' פעמים א' הוא י', ה' פעמים ד' הוא כ', ו' פעמים נ' הוא ש', ה' פעמים י' הוא נ', סך הכל בגימטריא ש"פ צינורות השפע שיוצאים מב' שמות אלו.

והנה בדור המבול על ידי שהשחית כל בשר את דרכו על הארץ, פגמו בב' שמות הוי"ה אדנ"י שיוצאים מהם ש"פ צינורות להשפיע שפע בעולם, ועל ידי שנפסק השפע גרמו להביא חורבן על העולם. לכן כדי לתקן זה צוה הקב"ה לנח לבנות התיבה: "שלש מאות אמה אורך התיבה, חמישים אמה רחבה ושלושים אמה קומתה", תצרף האורך הרוחב והגובה ש' נ' ל' הרי ביחד עולים ש"פ, כדי להחזיר השפע קודש של ש"פ צינורות השפע שיוצאים מב' שמות אלו. [ויש להעיר כי ב"עבודת ישראל" (פרשתנו) כתב ביאור זה מעצמו וסיים: "וכמדומה שכבר נכתב בספר מקובל אחד כדברי". כאמור כן מבואר ב"מגלה עמוקות"].

ויש לומר כי זהו שאמר הקב"ה לנח כשיצא מן התיבה (ח-טז): "צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך". רמז לו הקב"ה צ"א בגימטריא ב' שמות הוי"ה אדנ"י, שעליו לתקן ב' שמות אלו שפגמו בהם דור המבול, וראיה לדבר "מן התיבה" - משיעור מדות התיבה תוכל ללמוד שמוטלת עליך העבודה ליחד ב' שמות שמספרם צ"א, שמהם יוצאים ש"פ צינורות השפע הרמוזים במדות התיבה.

"הפורש סוכת שלום עלינו"

ועתה בא וראה מה שמצינו בענין זה בכתבי המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי זי"ע ב"דן יד"ן" (מאמר ב אות ב), כי ענין ש"פ צינורות היוצאים מב' שמות הוי"ה אדנ"י הוא סוד "סוכת שלום", כי סוכ"ה היא אותיות כ"ו בגימטריא הוי"ה, עם אותיות ס"ה בגימטריא אדנ"י, וכאשר כופלים האותיות של ב' שמות אלו על אלו, הרי הם עולים ש"פ כמספר שלו"ם עם ד' האותיות עכדה"ק. ולא ביאר שם מהי כוונתו ברמז זה של "סוכת שלום".

ונראה לפרש כוונתו על פי המבואר בזה הקדוש (פרשת בראשית מח). הטעם שמסיימים ברכת "השכיבנו" בליל שבת: "הפורש סוכת שלום עלינו", ולא כמו בימי החול: "שומר עמו ישראל לעד", כי בשבת פורס הקב"ה עלינו "סוכת שלום".

מעתה יאירו עינינו להבין דברי הקדוש רבי שמשון, כי "סוכת שלום" היא רמז על ש"פ צינורות היוצאים מב' השמות הוי"ה אדנ"י, שהרי ידוע כי עיקר היחוד בין ב' השמות להשפיע לתחתונים הוא בשבת קודש, כמו שכתב ה"בני יששכר" (מאמרי השבתות מאמר א אות כא) כי שב"ת בגימטריא תורה הוי"ה אדנ"י.

ומבאר שם הענין כי תורה שבכתב היא בבחינת השם הוי"ה ותורה שבעל פה בבחינת שם אדנ"י, ומאחר שמבואר בגמרא (שבת פו:): כי בשבת ניתנה תורה לישראל, ולפי המבואר ב"טור" הנ"ל בשם מדרש הוא יום שצריך לעסוק בו בתורה, לכן נרמז ענין זה בשם שב"ת בגימטריא תורה הוי"ה אדנ"י עכדה"ק. הנה כי כן הרווחנו להבין בזה דברי הזוהר הקדוש, שהקב"ה פורס עלינו "סוכת שלום" בשבת, כי בשבת מתייחדים ב' שמות הוי"ה אדנ"י הרמוזים בשם סוכ"ה, שיוצא מהם מספר שלו"ם עם ד' אותיותיו.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו מה שקבע הקב"ה מדות התיבה: "שלש מאות אמה אורך התיבה, חמישים אמה רחבה, ושלושים אמה קומתה", שהם עולים ביחד כמספר ש"פ צינורות היוצאים מב' שמות הוי"ה אדנ"י, כי מאחר שתיבת נח היא רמז על שבת קודש שהקב"ה פורש בה "סוכת שלום" של ש"פ צינורות כמספר שלו"ם עם ד' אותיותיו, לכן צוה הקב"ה לנח שהציל את העולם בזכות שמירת שבת, לבנות את התיבה במדות שהן כנגד ש"פ צינורות הללו המתגלים בשבת קודש.

לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי' - נדבת משפחת מהדב הי"ו -

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com